

Magyarországi

Szállodai, Éttermi és Kávéházi Alkalmazottak

≡ Szaklapja ≡

A magyarországi szállodai, éttermi és kávéházi alkalmazottak szociális érdekeit védő szaklap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Nem szakegyleti tagok részére:

Egész évre --- 13 kor. | Fél évre --- 7 kor. 50 fill.
Szabadszervezetek tagjai részére: havonta 40 fill.

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

VII. kerület, Akácfa-utca 62. szám, I. emelet 8. ahová a kéziratok, levelek és pénzküldemények küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

A házicselések.

Némai Antal ur, a kávéipartársulat elnöke, lehet igen becsületes sáfárja a kávéesok érdekeinek, azonban határozottan ki kell jelentenünk, hogy a világtól, a haladástól elmaradt. Neki még, úgy látszik, a 48 esztendő előtt megkezdett pincéri pályája lebeg a szeme előtt, amikor a pincér még mosott, surolt, ablakot tisztított, elment a piacra a kávésnénak zöldséget hozni, kevés volt az önérzete, megvolt az ideje hozzá a 20 órás munkából s akkor még a kávéházi élet csak csirájában volt meg. Vagy talán az elnök ur lelki szemei előtt a néhai való jó Török Császár lebegett, amelynek ő lett pincéri pályának koronájaképp a boldog tulajdonosa s ahol a természetes kofaasszonyok szüröcsölték a cigória nedűt s akiknek a kávéházi életben igazán más igényük nem volt s nem lehetett, mint amit az akkoriban valóban házicselémunkát végző pincérek adhattak. Igaz ugyan, hogy már akkor is igen sok gond s intelligencia volt szükséges, de az intelligens pincérnek reggel 3 órakor talpon kellett lennie s robotolnia a sok nehéz munkán keresztül, amit ma csakugyan a házicselédnek kell végezniök. Azóta sok víz folyt le a Dunán, elnök ur. Figyelnie kellett volna azt a rohamos haladást, amely a kávéházi ipar terén Budapesten lefolyt.

Nincs város a világon, ahol ilyen kolosszális méreteket velt volna a kávéházi ipar fejlődése, mint itt Budapesten. A legjelentősebb kereskedelmi s ipari ügyek lebonyolításának színhelyei a kávéházak, a modern haladás és kultura harcai és eseményei a kávéházakban határozottan el s onnan indulnak ki s emellett Budapest polgárgárdának már a lakásviszonyok miatt is, de mert a budapesti kávéházak a kényelemnek, a tisztaságnak s a lakályosságának az utólréteget helyei, második otthonává vált, amely egész különös társadalmi életet fejlesztett ki s a kávéház ma már teljesen nélkülözhetetlen tényezője a budapesti életnek. Ezt az 1907. évi október hó 10-iki általános sztrájk is bizonyítja, amikor a kávéházak zárva lévén, fenekestől felfordult az egész város, az emberek nem találtak egymásra, a város élete, a munka mintha megfulladt volna.

Ezt bizonyítja a kávéházi ipar minden részlete. A fény, pompa s ragyogásban egymást homályosítják el a kávéházak. Az izlés minden raffinériája, amit a pénz csak előteremthet: csillóság, ragyogás, a kényelem megteremtésének ezerféle ága s gondja, mind-mind összefogott a kávéházi élet minél nagyszerűbbé tételére, tehát az ipar fejlesztésére.

A kávéház tökéletességéhez tartozik a kiszolgálás kitünősége. A kényes izlésű budapesti közönség igényeit kielégíteni a pincérnek kell, miért is igen ügyes, okos, intelligens, találemény s jómodoru embernek kell lennie. A tálcákat vinni s azt a sok száz kilométer utat rövid idő alatt megtenni, ehhez is születni kell. Nehéz munka az, tisztelt elnök ur, holmiféle ember nem

tudja azt elvégezni, de ez még másodrangú tényező azon nehézségekhez képest, amit a kiszolgálás körül elegánciában, nobilitásban, figyelemben s jómodorban megkövetel az ipar a pincértől.

Mért mondott hát cselédeknek bennünket, elnök ur? Mért mondotta hát elnök ur, hogy ezt a munkát a műveltség legalacsonyabb fokán álló egyének is végezhetik? Miért becsüli le ezt a fejlődő ipart annyira?!

Igaz, vannak ennek az iparnak rettenetes ágai is. A budapesti kávéházi élet teli van átokkal, fekélyekkel, amelyek a polgári társadalom sajtáságai egyszersmind. De az ipar fejlődésben van s a kultura fejlődésével s nemesedésével a kávéházak szerepe is belekapcsolódik egy nemesebb kulturfejlesztésbe s ennek a fáradszatlan, szorgalmas, találemény munkásait s a kávéház életét képező pincérek szabad s lehetséges-e műveletlen házicselésekkel degradálni csak, mert a harc hevében megvetését akarta az elnök ur velünk szemben kimutatni?!

Ugy látszik, mi jobban a lelkünkön viseljük az ipar fejlesztését, mint az elnök ur. A Budapesti kávéesegedek szakegyletnek célja a kávéesegedek helyzetének javítása. Ez az ipar fejlődésével szorosan egybefügg. Az ipar fejlődésének nélkülözhetetlen feltétele a kiszolgálás tökéletesítése, tehát az intelligencia s jómodor kifejlesztése. A szakegylet minden erejével erre tör. Ezreket költ a pincérek oktatására és fegyelmzésére, mert ez elsőrendű gazdasági érdekük.

S az elnök ur ma annak az iránynak a híve, amely a szervezkedést lehetetlenné akarja tenni a szakképzetlen, műveletlen, bárdolatlan, iszákos és tolvaj elemeket robbant anyagui beközvetíteni az üzletkebe s megkoronázván az eddigi ténykedést az egyébként igen tiszteltreméltó s nehéz munkát végző házicselésekkel, a tartalomban óriási különbséget feltüntető pincérmunkást egy kategóriába helyezni, az ipar-ellenes, az ipart megakasztó reakciós fel-fogás, amely ellen az ipar tökéletessége nevében a leghevesebben tiltakozunk.

Hát jó, elnök ur. Házicseléseknek nevez bennünket. Ezt jól megjegyezzük magunknak! Szeretné is, ha házicselédi erényekkel tündöklennék. Akkor nem kell fizetés, akkor nem kell rövidebb munkaidő, akkor jó a helyközvetítő ügynök is. A cseléd az későbbben kezd gondolkodni s munkaerejének eladását nem óhajtja maga végezni, szívesen rábizza a munkaadóra is. Szabadnap pedig elég négy hétben egy fél-nap is.

Nos, elnök ur, az is egy újabb idő tanulsága, hogy csak az elégedett munkás a jó munkás. A kávéházi iparnak elsőrangú követelménye, hogy az a pincér jól végezze a munkáját s ezt csak a helyzetével nem folyton elégedetlenkedő ember teheti. Derült arccal, jó modorral nem lehet éhesnek s rabszolgának dolgozni. A munkások helyzetének javítása pedig csak a munkás

műve lehet. Nem kételkedünk abban, hogy egyes kávéesok is rajta vannak ezen. A legokosabbak legjobban. De az összességére vonatkozólag 15 évi tapasztalat mást mond. Mást a sárga mozgalom is. Szakegyleti mozgalmunkat, amelyet az osztályharc elvének igazsága vezet erős kézzel fogjuk, mert csak ez tehet bennünket felvilágosodottá s intelligenssé s így akarjuk egyidejűleg a saját gazdasági érdekeinket megvédeni, biztosítani s ezzel az ipart fejleszteni.

Az elnök megbélyegző, megvető kijelentését tudomásul vesszük. Ez az a reakció, amely gyűlöletében már magamagát sebzí meg, de felfogásunktól, fejlődésünkötől el nem téríthet bennünket. Ezt a nevet házicseléd, ma oly büszkén kellene viselnünk, mint az egész világ boldogságáért küzdő szociáldemokratáknak a hazátlan bitang nevet. E szóban házicseléd, benne van a munkaadó gőg s elmaradt reakció s ahogy mi fogjuk fel, minden nemes, kulturális törekvés, amely zászlónkra van írva.

Házicselések! Előre a szervezkedésre, a pincérség intelligenciájának emelésére, boldogságunk megteremtésére s iparunk tökéletessé és nemessé tételére.

Kávéesok támadása.

Az ipartársulat dirigál.

A kávéesok közvetítőjének szemétdombján valóságos sioux indián táncot jár az ipartársulat vezetőségének néhány elvakult félrevezetett tagja. Ennek a féltelen uszításnak a következménye az az újabb harc, amelyben szerencsésen belepottyantunk az ipartársulat rövidlátása és macakassága folytán. Félhivatalosan úgy a kávéesegedek, mint a kávéfűzők exponáltabb vezetőemberei felszólítást kaptak a közelmúltban, hogy keressék az összekötöttést az ipartársulat érdemes elnökével, aki ezt, miután megtörtént, szívesen fogadta s kért bennünket, hogy adjunk alapot a tárgyalásra. Az ipartársulat vezetősége meg is kapta ezt az alapot a paritásos munkaközvetítőben, amely tény az összkávéesség előtt el lett hallgatva, félre letette vezetve s a békés becsületes tárgyalások helyett még vadabb uszítás kezdődött. Hogy miért, ezt a jó isten, Némai ur és Farkas Elek tudják. Midőn mindkét szervezet vezetősége felszólította a kávéipartársulatot, hogy mi lesz, akkor azt felelték, hogy semmi. Ilyen brutális módon akadályozzák a békét, mert bele vannak szerelmeskedve a kutyaóiba, a saját közvetítőjükbe és hogy ez még jobban menjen, mert rozsdás kerekei nem igen mozognak, újabb harcot szeretnének provokálni. Természetesen ezt ma nem éri meg a fejük. Pedig igen hangos a berek a kávéesok csatálmájától. Fáj a szívük, hogy igen sok kávées igénybe veszi a két szakegyletet minden terrorizmus dacára. Hogy ez igaz, ezt minden te-

hez beküldte a kávéfőzők hatalmas felvilágosító röpiratára feleletként megjelent körlevelét «szives közlés» végett. Nem mulasztjuk el, hogy le ne adjuk az elnök ur alapos kitanítását, mely szól a következőképpen:

«A budapesti kávéipartársulat a Népszavában e hó 2-án közölt körlevelére a kávéfőzőknek egy kontra-körlevelet adott ki, amelyet Némái Antal elnök ur szerkesztőségünkbe küldött leközlés végett. Lapunk szük tere az óriási körlevél leadását nem engedni meg, de lényegét szívesen közöljük.

A körlevél szerint a kávéfőzők körlevele rágalmozott. Ma szerintük nincs harc, csak volt a kollektív szerződés alatt s mikor a kávéházakat ostromolták. A körirat tisztességes modorát báránybőrbe bujt farkasnak mondja, mert a szervezet «*lázasan törtet az elveszett hatalom visszaszerzése érdekében*». Azt állítja, hogy a kávéfőzők tervezete, amelyet benyújtottak a béke érdekében, nem volt hivatalos. Tehát nem tárgyalhatók. A kávéfőzők pedig ma elhódították a sárgáktól a régi egyesületet s állítja, hogy most onnan terrorizálnak. Hogy a kávéfőzők tiltakoznak a nők alkalmazása ellen, ez Némái ur szerint ellenkezi a szocialista felfogással. Ők épp a prostitúciótól védik meg a nőket, mikor tisztességes keresetet adnak nekik. Ez szerinte erkölcsös dolog. Hogy pedig a férfiak ezáltal kenyerüket veszítik, ezt ne a munkáltatókban keressék, de azokban, «*akik a kávéházi munkások jól jövedelmező munkáját politikai játékká tárgyává tették*». Végül ők nem bántják senki politikai meggyőződését, se szervezkedési jogát, *de a munkaközvetítőjüket többé kezükből ki nem adják*. Ez az elnök ur utolsó szava ebben a kérdésben.

Ez a körlevél a báránybőrbe bujtott Farkas Elek. Az öreg kutyaszöveget évek óta unos-untalan ismételt frázisai, a hatalmi törekvésekről, a jól fizetett vezetőkéről, már komoly vita tárgyát nem képezhetik. Amiből, hogy a kávéosoknak feltétlen jobban jövedelmező a kávéházi munkások munkája, mint ezek vezetőinek s hogy a kávéosoknak a 60–80 százalékos haszonra dolgozás folytán a gyors megdagadás épp oly biztos, mint a vezetőknek a börtön s koldustársisznya, ezt Némái ur sem tagadhatja, így hát ezzel vitát provokálni nem helyes dolog. És hogy harc van, ez is bizonyos. A Friss Újság nap-nap után tobozra a kávéléányokat, akikkel ki óhajtkák szorítani a budapesti kávéfőzőket, amit a körlevél kilátásba is helyez s valóban vannak kell annak lenni, aki ne látja, *hogy ez még sokkal károsabb s következtéseiben sokkal veszedelmesebb harc szállóanyja*, mint aminő volt a kollektív szerződés alatti szórványos ugynevezett hatalmoskodás s ugyanez is vált ki természetesen olyan erőszakos cselekedeteket, amelyeket *csak a szakszervelet mérsékelhet s akadályozhat meg*. S a munkáltatók igenis *akarják a harcot*. Az ipartársulat vezetősége *tudta*, hogy a beadott tervezet hivatalos, sőt a szakszervelet titkárával tárgyalta is ez ügyben, *sőt egymással ez ügyben hivatalos átiratokat is váltottak*. A békét csak Farkas Elek közbeavatkozása hiúsította meg. Hogy a kávéfőzők egylete terrorizálna, ez *valótlan*. Hogy feljelentették, ez valószínű. De akkor, amikor a vizsgálat még be sincs fejezve, *hogy állíthatja az elnök ur olyan határozottsággal*, hogy a szakszervelettől indult volna ki? Ami pedig a nők alkalmazása, a szocialista felfogás és a prostitúció kérdését illeti, engedje meg elnök ur kijelentésünk, hogy óriási tévedésben van. Amikor becsületes existenciájukat, fizetésüket s heti szabadnapjukat kivívott munkásokat 50–60 százalékkal olcsóbban dolgozó, szabadnapjukat soha sem élvező, mindennemű munkára felhasználható nőkkel pótolják, sőt kiszorítják: *ez erkölcselen dolog*. Mert ez bérnyomás, és a gazdasági viszonyok rosszabbítása s annak a nőnek a rossz kereset miatt a prostitúció karjaiba való kergetése. S emel-

lett miután *igen sok budapesti kávéház elsöndörült üzleti érdekét a prostitúció, a női hus drusitása képezi, sőt a női hus keresése s az ide beállított munkásnő csak új préda a férfiaknak, sőt, hogy oda adja magát, ez üzleti érdek, elnök ur ilyenkor erkölcsről beszélni nem célszerű dolog*. Ha pedig erre bizonyítékokat kíván, csak egy szó s olyan bizonyítékokkal szolgálunk, amelyek leleplezése miatt, ha ezt ön idézi elő, akkor nem nekünk, hanem önnek gyűlhet meg a baja az ipartársulat tagjaival. Majd ha a *konyhába bedlított nők is olyan fizetésben részesülnek, mint a férfiak, úgy megkapják a szabad napjukat s a bánásmód ugyanolyan lesz, mint a férfiakal*, akkor majd újra beszélgetünk a dologról, az erkölcsről és a szocialista felfogásról. Hogy pedig ez lenne az utolsó szó és a közvetítőt soha ki nem adják a kezükből, ezt majd az a harc fogja eldönteni, amelyet a munkáltatók felidéztek. S hogy a munkáltatók rendelkezzenek korlátlanul a munkás munkakínálatával, ezt pedig nem fogjuk soha elismerni s a munkásmozgalom küzdeni fog mindig ellene. A legjobb volna mindenesetre az iparra nézve, ha a munkáltatók is olyan komolyan akarnák a békét, mint a munkások s nem engednék magukat hipnotizálni Farkas Elekéktől, mert ezzel a munkások kemény önvédelmi harcra vannak sodorva, különösen a kávéfőzők, akiket ma a *munkáltatók feltétlenül az éhhalálba akarnak kergetni*. Ez az igazság.

Nem mert az elnök ur felelni s a kitanítás még nem volt elég. A napoleoni vonás, amely zordonul néz le az elnök ur ténykedéséről, a Magyar Estilap hasábjaira vonta a kitartó hadvezért s irt egy cikket — nohát ezt feltétlenül ő írta —, ezzel aztán végleg elpiszkította a kalapács nyelét. Kimutatja, hogy a pincérnek *kütiűnő keresete van*. Kimutatja, hogy a pincért *kizárólag a nagyközönség fizeti meg*, tehát a pincér a *nagyközönség alkalmazottja* s így nem is léphet az osztályharc alapjára, *mert nincs ki ellen harcolnia*. Tehát maradjon nyugodtan. Kimutatta, hogy a *pincérek szervezkedése eddig meghiúsult mindig*. *Ma sincsenek szervezve*. Dehát nem is szervezhedettek, hiszen *nem munkások, hanem házi cselédek*.

Ezek után az ihletett prófétai bölcségek után elementáris erővel *tört ki a budapesti pincérek felháborodása*. A Népszava «*Némái Antal fecseg*» címen közölt a kávésegek nyilatkozatát, ugyszintén az Új Hírek is. Meg kell jegyeznünk, hogy a *Magyar Estilap nem közölte nyilatkozatunkat*, ezt jó lesz megjegyezni. A kritikákban, amelyet vezércikkünkben is fentartunk, ugyancsak leszédtek a szenteltvizet az elnök urról. Hogy a kávésegek mennyit keresnek s mi hajtotta őket az osztályharc alapján álló szervezetbe s mi lenne a következmény, ha ez megszűnne, erről már sokat beszéltünk. Az elnök ur azonban ebben a nyilatkozatban vallotta be először, hivatalosan, őszintén, hogy *ha a közönség nem ad borraivalót, akkor a pincér éhen halhat*. Erre vonatkozólag irtuk meg a Népszavában:

«Amit pedig a kávéosoknak titkolni kellene — mert *szégyéne s gyalázata* ennek az iparnak, hogy a pincér rá van utalva a borraivalóra — éppen ezzel nyíltan kérkedik az elnök ur. Ez pedig az állásába kerülhet! A kávéosok csak a legújabb időben emelték horribilis módon a kávéházi fogyasztási cikkek árát, állítólag béremelések következtében s ma az elnök ur bevalja, hogy sokkal csekélyebb a fizetésük, semhogy abból az életfenntartásra szükséges eszközöket előteremthetnék. Nyíltan bevalja, hogy vagyonuk összegyűjtőjét, üzletük fenntartóját a közönséggel fizetik meg, kérdéki meggondolatlanul, az *ipart bepiszkolva s kompromitálva*, csak azért, hogy azt a tetszetős gondolatot juttassa kifejezésre, hogy a pincér a közönség

munkása s nem a kávése s így semmi oka sincs harcolni. A pincérek, amióta csak szervezkednek, küzdenek a borraivaló-rendszer ellen, amely megterheli a közönséget s kinössá s bizonytalanná teszi a pincér megélhetését. Minő erős ösztetartásra, minő kemény osztályharcra lesz szüksége a pincérségnek azon munkáltatókkal szemben, akik ma a horribilis haszon mellett is a közönséggel fizetik meg saját munkásaik fizetését.»

Hát van az elnök urnak ezekre szüksége. Kompromitálni magát az ipart ezekkel a kevéssé óvatos kifejezésekkel?! Erre is hallgatott az elnök ur, mint a sir. Nem tudott, nem mert felelni, minden kijelentésben ilyen dolgokat csinál. A január 30-iki körlevelében a következőket írja: «Különösen hangsúlyozzuk, hogy mi a *becsültszót a legszigorúbban értelmessük*» Eltekintve attól, hogy ebben a körlevelében *zsarolásszerűen fenyegeti a munkaadókat*, tisztelettel kérdezzük az elnök urtól, mireféle külön szabályai vannak a *kávése becsültszónak*, hogy azt lehet *enyhén, szigorúan s legszigorúbban* venni. Nézetünk szerint *egyféle becsültszó létezik*, a kávéosoknál többféle?

Mint pl. Fábri urnál, aki a sárga mozgalomban csak az enyhe becsültszóval dolgozott s csak most vette elő a II. sz. patentot? *Igy leplezi le elnök ur folyton saját iparának gyengéit?* Hát csak rajta. Csak még mérgesebben dudoljon elnök ur a nagy cirkus közepén, nekünk csak örömet okozhat, ha a Wesselényi-utóból jövő sürített bölcsesség, minden tekintetben egysegebbé teszi mozgalmunkat.

A Concordia Élelmező Szövetkezet 1. számú éttermének megnyitása.

— Felavató ünnepség. —

Vasárnapot fogva a szervezetét munkásság intézményei egy új intézménnyel szaporodtak. Több havi agitáció és munka után sikerült az első szövetkezeti éttermet megnyitni. Ezzel a ténnyel a munkásság az élelmiszerzsoraellel küzdelmében hatalmas segítségközt nyert. Számos apró és nagy uzsorás élt abból, hogy a Váci-úti munkásság keservesen megkeresett filléréiért kotyvalékot adott táplálékul. A szervezett munkáságnak volt elég ereje és öntudata megalkotni saját szövetkezeti éttermét és ezzel nemcsak élelmezését jobbá tenni, hanem közvetve a szakszervezeti és pártmozgalmat is erősíteni.

A megnyitás lefolyásáról egyébként a következő tudósítás számol be:

A Váci-ut 31. szám alatt lévő, a főváros tulajdonát képező földszintes házban vasárnap délbén avatták fel a «Concordia» 1. számú éttermét. A helyiséget magát teljesen renoválva, részben ujonnan felszerelve adták át rendeltetésének. Az étkezőterem világos kárpitjával, ragyogó tisztaságával, felériterítékes asztalaival igen kellemes benyomást tesz a szemlélőre és rögtön szembe-tűnővé teszi az éles ellentétet a Váci-ut piszkos korcsmaival szemben. A helyiségben mintegy 120 személy étkezhetik egyszerre. A tágas konyha felszerelése veteke-dik akármelyik nagyobb városi étteremmel. A helyiséghez tartozik továbbá egy terjedelmes kert, amely tavasszal és nyáron kellemes szórakozó helye lehet a munkáságnak és amelyben 1500 személy ülve kényelmesen elfér.

Tizenkét óraker a terem zsufolásig megtelt, mire a külterki munkásdalárda a «Fel szocialisták» című dallal vezette be az ünnepes felavatást.

Szántó Béla elvtárs az igazgatóság nevében üdvözölte a szövetkezet tagjait és a meghívott szervezetek küldötteit.

Horovitz Jenő elvtárs az Országos Szövetkezeti Szervezet központi tanácsának képviselőletében üdvözölte az elvtársakat.

Ezután Rády Sándor elvtárs a szakszervezeti tanács nevében üdvözölte az elvtársakat.

A pártvezetőség nevében Weltner Jakab elvtárs szól röviden.

A dalárda a Marseillaisét énekelte, mire a pincér elvtársak fől szolgálták az ebédet, amely bátran kiállja a versenyt bármely drága és kitűnőnek elismert budapesti konyhával. A Concordiában nincs ivási kényszer s a pincérek rendszeres fizetést kapnak s borralvót nem adnak a vendéglőben. Táblák figyelmeztetik a vendégeket, hogy ne sértsek meg a pincéreket borralvó adásával. A Concordiát melegen üdvözljük. Még visszatérünk a kérdésre.

Küzdelen a munkanélküliség nyomora ellen.

Az éttermi, kávéházi s szállodai munkások akciója, melyet a munkanélküliek érdekében kezdeményeztek s amely akciót aztán felhívásunkra a szaktanács vett a kezébe, már megingatta a főváros lomha gépezetét, s amint előrelátható volt, az erélyes tiltakozásnak egy kis eredménye mellett a fővárosi vezetők jelenlegi összeállításának a munkásságra nézve nagymértvű közömbösségét bizonyította be.

A szakszervezeti tanács titkára, Jászai Samu elvtárs, beadványában arra kérte a tanácsot, hogy a közgyűlés elé a következő indítványokat terjessze:

1. Budapest székesfőváros törvényhatósága tiltakozik a belügyminiszter azon intézkedései ellen, amelyek a munkások egyesületi jogának elkobzását célozzák és követeli, hogy az egyesületi szabadság minél előbb törvényhozásilag biztosíttassék.

2. A főváros építsen sürgősen munkás-házakat.

3. A főváros szubvencionálja mindazokat az egyesületeket, a melyek tagjaiknak munkanélküli segélyt nyújtanak.

Ezzel a beadvánnyal először a főváros munkásjóléti bizottsága foglalkozott, amelyről a munkásság most tudta meg, hogy létezik a világ.

A napokban tartott ülést a munkásjóléti bizottság. Az egész bizottságból mindössze négyen tartották érdemesnek megjelenni. A munkásjóléti bizottság a szakszervezeti tanács beadványára a következőket fogadta el az előadói javaslatból:

1. Elismervé azt, hogy nálunk az egyesületi jog tényleg rendezetlen, a bizottmány azt a javaslatot terjeszti a tanács elé, hogy a tanács indítványozza a közgyűlésnek, hogy az egyesületi jognak törvény útján való szabályozása tárgyában írjon fel a kormányhoz és az országgyűléshez.

2. Tekintettel arra, hogy a munkanélküliség ügyében már több külföldi városban vannak biztosítási intézkedések és nálunk is megérett ez a kérdés a kommunális szabályozásra: felhívja a bizottmány a tanácsot, hogy sürgősen tegye tanácskozássá és intézkedés tárgyává a munkanélküliek segélyezésére szolgáló intézmény létesítését, hogy ez a munkások szervezeteinek bevonásával és azokkal együtt oldassék meg úgy, hogy a főváros egyrészt befolyást gyakorolhasson az intézményre, másrésztől az intézményt anyagi támogatásban részesítse.

Tekintettel pedig arra, hogy az ilyen munkanélküliség ellen való biztosítási intézmény előkészítése és életbeléptetése hosszú időt igényel, a gazdasági viszonyok következtében pedig nagyon sok a munkanélküli, felkéri a bizottság a tanácsot, hogy a pénzügyi viszonyokra való tekintettel nagyobb összeg megszavazása iránt tegyen előterjesztést a közgyűlésnek, a szakszervezeti tanács véleménye pedig ebben a kérdésben hallgattassék meg.

Ezek után dr. Pető Sándor terjesztette elő két nagy szakszervezetnek a múlt év utolsó hónapjában történt felfüggesztésének és annak az ügyét, hogy ez a két szakszervezet vizsgálat alatt áll. Nem akar befolyást gyakorolni a hatóság munkájára, de elvárja a tanácsotól, hogy a kellő szociálpolitikai érzéssel és az egyesületi jognak respektálásával fogja véleményes jelentését

megtenni olyképpen, hogy ezeknek a szakszervezeteknek bántódásuk ne legyen.

Egyébként pedig figyelemmel arra, hogy ez a példa is mutatja, hogy az ilyen intézkedéseknek káros következményei vannak, hogy például e legutóbbi felfüggesztések miatt a főváros munkássága egy napig sztrájkul demonstrált és ezzel a munkásság nemcsak magának, hanem a főváros kereső polgárainak is milliók kárt okozott, figyelmeztesse a tanács a belügyminisztert, hogy akármiféle panasz vagy szabálytalanság észlelése esetén, ha szüksége jelentkeznék annak, hogy valamelyik szakszervezet ellen vizsgálatot kellene indítani, semmiféle szabály vagy törvény nem kívánja, hogy ez a vizsgálat mindjárt felfüggesztéssel kezdődjék. Kérje fel a főváros a belügyminisztert, hogy a jövőben annál is inkább tartózkodjék a felfüggesztéstől, mert felfüggesztés nélkül is el lehet az ilyen vizsgálatot intézni és mert az ilyen felfüggesztés a polgárságra és munkásságra is káros hatással van.

Ezt a két indítványt nem fogadta el a bizottmány, azzal, hogy a felfüggesztés vagy fel nem függesztés a belügyminiszter jogkörébe tartozik és mert a bizottmány ugvis elvárja a tanácsotól, hogy az igazsághoz hiven teszi meg a felterjesztést. Erre dr. Pető kéri, hogy ezek az indítványok mint külön vélemények terjesztessenek a tanács elé. Ezt elfogadták.

Nos, azóta a főváros tanácsa is foglalkozott a kérdéssel s bár a javaslata gyáva, nem mer nyíltan szembehelyezkedni az egyesületi szabadság labballatjával. Ha a munkanélküliekre vonatkozó javaslatot becsületesen s gyorsan végrehajtanák, akkor lehetne valamit csinálni. Azonban ebben nagymértékben kételkedünk, ismervé a főváros közgyűlését. A tanács javaslata a közgyűlés elé a következő:

1. Jelentsé ki a közgyűlés, hogy tekintettel arra, hogy a főváros még nem ismeri a munkás egyesületek ellen, a belügyminiszter által saját hatáskörében folyamatba tett és még folyamatban levő vizsgálat eredményét, a közgyűlés nincs abban a helyzetben, hogy a beadványban kifejezett kérelem első pontjának első részét teljesítse, annál kevésbé teheti ezt, mert a főváros bizik abban, hogy a belügyminiszter kellő és alapos indokok nélkül nem fogja a munkásokat egyesületi szabadságuktól megfosztani. A kérelem másik részét azonban a közgyűlés helyesnek ismeri el, mert összhangban van egy jogászai szakkörök, mint általában a közvélemény régi óhajával s ezért a közgyűlés az egyesületi jog gyakorlási módjának törvény által leendő szabályozása érdekében a kormányhoz felterjesztést intéz.

2. A beadvány második részére nézve jelentsé ki a közgyűlés, hogy a főváros a kislakások ügyében már állást foglalt és ilyenek építését már meg is kezdte, továbbá az új kölcsontervezetben is szerepel erre a célra igen tekintélyes összeg, úgy, hogy a kölcsön felvétele esetén meglesz a mód és lehetőség arra, hogy az ilyencélű építkezéseket a kellő mederben folytathassák.

3. Végül utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy a munkás önhibáján kívül beálló munkanélkülisége esetére való biztosítása esetére folyamatba tett tanulmányokat juttassa befejezésre és konkrét javaslatait terjessze a közgyűlés elé.

Kávéségek köréből.

Munkanélküli segélyre a következők üzletek adakoztak: Newyork 14.80, Hanusz 4.—, Hebel 7.—, Magyar színház 2.60, Árpád 11.20, Központi szálló 3.20, Berger Leó 4.50, Alföldi 4.—, István király 3.20, Hungária 4.—, Terézvárosi 8.80, Boulevard 2.66, Kör 8.—, Frúhauf 4.50, Laudon-szálló 4.50, Elevátor 7.—, Opera 1.02, Lloyd (2. iv) 5.—, Stancus 3.—, Széchenyi 6.—, Miénk 3.—, Magyar Világ 7.—, Corvin 1.—,

Glaedis 3.—, Szecesszió 7.—, Alkotmány 2.40, Mátyás király 5.50, Újvári 3.40, Korona 4.—, Japán 9.40, Hazám 2.—, Múcsarnok 5.30, Klub 7.—, Magyar Világ 6.60, Ország-ház 6.—, Emke 5.50, István király 2.40, Miénk 5.20, Rémi 8.80, Lloyd 3.70, Intim 1.10, Magyar Szalon 4.20, Kör 5.—, Menton 12.80, Amor 8.—, Vágó B. 8.—, Recker Zsiga 2.—, Központi 5.—, Guttmann Dezső 2.— kor.

Mulatság. A Budapesti kávésségek dal- és zenekara 1909 február 15-én, hétfőn este 8 órakor, a «Haladás»-kávéház külön nagytermében (VI., Váci-körút és Hajós-utca sarok) táncall egybekötött kedélyes estélyt rendez. A zené a kávésségek zenekara szolgáltatja. Belépődíj nincs. Műsor ára 60 fillér. A tiszta jövedelem 10%-a a munkanélküli alap javára fordítottak. **Műsor:** 1. Nyitány. Előadja a zenekar. 2. Üdvözlő dal. Lobner B.-től. Előadja a dalkar. 3. Troublant desir. Dubuistól. Előadja a zenekar. 4. Szavalt. Előadja Grünfeld I. kisasszony. 5. a) Száll a madár; b) Holdvilág. Starck H.-től. Előadja a dalkar. 6. Monológ. Előadja Lebeda F. szaktárs. 7. Repülj fecskéim. Előadja Lehner J. zene-tanár. 8. Tánc-evolúciók. Előadja Foháti I. szaktárs. 9. Daláröröm-induló. Schmöcler-től. Előadja a dalkar, zenekisérettel. Műsor-változást a rendezőség fentartja magának. Műsor után tánc virradtig. Pontos kiszolgálásról, friss ételek- és italokról gondoskodik Keszezy Flóris, a kávésségek elnöke. Mérésékelt árak.

Felhívás! A Budapesti pincérzenekar vezetősége elhatározta, hogy felvesz kezdő tagokat. Tehát, akik a zenekar kötelékébe óhajtanak belépni, ebbeli szándékukat szíveskedjenek legkésőbb február hó 15-ig nálam bejelenteni, ahol bővebb felvilágosítással szolgállok. Található vagyok minden délután 4-től este 7 óráig a «Haladás»-kávéházban, Váci-körút és Hajós-utca sarok. Elvtársi üdvözléssel

Grünwald Gusztáv.

Dalárdisták! Február 10-én, szerdán este 1/2 9 órakor tartjuk első dalórákat a «Haladás»-kávéházban. Mindenki pontosan megjelenjen.

Leszámolás. Kérjük azon szaktársakat, akiknél naptárak vannak, hogy ezekkel minél előbb számoljanak le.

A bizalmiférfiakhoz. Minden üzlet bizalmiférfia tudja, hol s mikor tartatik bizalmiférfi-ülés és ennek dacára azt kell tapasztalunk, hogy igen sokan nem teljesítik a kötelezettségüket, ami a jelen nehéz időkben több mint kötelességmulasztás, valóságos bűn a szervezet ellen. Ezért még egyszer felhívjuk a bizalmiférfiakat kötelességük teljesítésére, mert ma igen fontos hivatást teljesítenek, amelyet ha elmulasztanak, saját maguk ellen is vétkeznek.

Menyország a kávéiparban. A Népszavában olvassuk:

Braun Pál pincér a Rákóczi-ut 57. szám alatti «Indiai Teaház»-ban volt alkalmazva. Tíz napig nem kapta a fizetését, mire kérdőre vonta Kohn Márkus tulajdonost. Ez az arcába vágott és kitette az üzletéből, tíz napi munkájáért pedig 2 forint 20 krajcárt fizetett ki neki. (Aláírás.)

Ugy-e, milyen remek állapotok vannak, mikor a t. ipartársulat óvja a munkások érdekeit?

A „Lido»-kávéházról mult számunkban azt irtuk, hogy nem tartja be a szabadnapot. Felkérésre meggyőződünk, hogy a «Lido»-kávéház betartja a szabadnapot s így a mult számunkban közölt közlemény tévedésen alapul.

A kávéipartársulat Sztérényinél. Az kávéipartársulat küldöttsége felkereste Sztérény József kereskedelemügyi államtitkárt és arra kérte őt, hogy a kávéházi ipar gyakorlása tárgyában alkotott fővárosi szabályrendeletet hagyja jóvá. Némái elnök kifejtette, hogy az ipartársulatra nézve életkérdés a szabályrendelet életbeléptetése, főleg azért, mert a kötelező társulati tagságot

rendeli el s ez különösen a mostani munkásmozgalmak között volna fontos. Az államtitkár természetesen igen barátságosan fogadta a küldöttséget és kiltátságba helyezte, hogy az ügyet lehetőleg gyorsan és kedvezően elintézi.

Meg kell állapítanunk, hogy ez a kávéipartársulat akkor, amikor a kávéházi alkalmazottak arra töreksenek, hogy valamenynyen bent legyenek a szervezetben, a vadák egész tömegével fordul a munkások ellen. Meg kell állapítanunk, hogy az ipartársulat tagjai minden követ megmozgatnak, minden rágalmat harcba visznek, csak azért, hogy az alkalmazottaknak azt a célját lehetetlenné tegyék, hogy valamenynyen tagjai legyenek a szervezetnek. És ime, ezek az urak felkeresik a szervezett munkások kitűnő barátját, Sztérynyit és arra kéri, hagyja jóvá azt a szabályrendeletet, amely az összes kávésokat belekényszeríti az ipartestületbe. Teszik ezt pedig azzal a nyilatkozattal, hogy akkor könnyebben törhetnek a munkások érdekei ellen. Csak természetesen, hogy Sztérynyi siet mindenben kedvükben járni, hiszen az ő célja is ugyanaz, ami a kávésoké: erőssé tenni a kizsákmányolókat és gyöngíteni a munkásokat.

„Haladás.”

Ezen a néven indul meg a szervezett kávésosegédek kávéháza, amely a régi botrányfészek helyére a szocialista szolidaritás eszméje alapján nyílt meg azzal a céllal, hogy a szervezett munkások, de különösen a szervezett kávéházi munkások támogatásával olyan összegeket jövedelmezzen, amelyek a szervezet céljainak, de különösen a munkanélküliek támogatására szolgáljanak. Épp ezért minden szervezett kávéházi munkásnak

becsületbeli kötelessége

ezen kávéházat látogatni, pártolni s érdekében agitálni, amelyet remélhetőleg minden szállodai, éttermi s kávéházi munkás minden erejével meg fog tenni.

A „HALADÁS”-kávéház a Váci-körut s Hajós-utca sarkán van, hol mérsékelt áron a legjobb kávéházi fogyasztási cikkeket kaphatni s hogy a kávéház mintaszerűen vezetik, erre az a legfőbb garancia, hogy vezetése Keszey Flóris elvtárs, a kávésosegédek elnökének kezébe van letéve.

Agitáljunk elvtársak mindenütt a szervezett kávésosegédek kávéháza, a „Haladás”-kávéház érdekében.

Éttermi segédek köréből.

Az éttermi segédek és a kollektív szerződés.

Tolstoj Leó orosz írónak az az állítása: «az életnek nincsen célja, az életnek értelme van», — ráillik az éttermi segédek mozgalmára. Hogy az éttermi segédek mozgalmának értelme legyen, az legyen minden éttermi segédnek egyedüli életcélja.

Amikor az éttermi pincérmunkásság a vendéglős-ipartársulattal kollektív szerződést kötött, nem vette más, mint a vendéglősipar megerősödése. A szerződés óta az éttermi segéd nem magára hagyott munkás már, hanem tagja egy modern szervezetnek, szeme egy nagy láncknak, egy darab kő egy nagy épületből! Ami őt szakmailag érinti, ez nem az ő magánügye többé, hanem ügye a B. P. E.-nek, az éttermi segédek érdekképviseletének. Éretlen az az éttermi segéd, ki ma is ellensége még a kollektív szerződésnek. Értelmellen az a pincérmunkás, aki nem akarja belátni, hogy az ipar megerősödése a munkásság megerősödése is. A szocializáció minden cselekedetét az a nemes cél vezeti, hogy erős ipart teremtsen Magyarországon. A B. P. E.-et sem vezetheti más, minthogy a vendéglősipar virágzó,

erős ipar legyen, mert a mi mozgalmunknak csak így van értelme. Aki ezt megakadályozza, akár munkáltató, akár alkalmazott, az ellensége a vendéglősipar megerősödésének és vele az éttermi segédek mozgalmának is.

Nem beszélünk most arról, hogy az elmult két évi fegyverszünet alatt a munkáltatók részéről sokszor tapasztaltuk azt, hogy a kollektív szerződést brutálisan megszegték. Erről nem is beszélhetünk. Elvégre minden szervezett éttermi segédnek tisztában kell lenni azzal, hogy Magyarország «nemzetgazdasági megerősödésén csak a szervezett munkásság dolgozik». A magyar polgárság politikai éretlenségénél fogva nem érti meg, mi a feladata a munkásságnak a társadalom fejlődésében. A munkáltató csak akkor tartja be a kollektív szerződést, ha erre a munkásság szervezettisége kényszeríti. Nem az erkölcs, nem a becsület, nem az aláírás, hanem a gazdasági erők döntenek el az osztályharcot. Frenreisz István, Putzer György és hasonlított társaik azért nem tartják be a kollektív szerződést, mert őket erre munkásaik nem kényszerítik. A jó házigazda csak annyit zabolát a lovaknak, hogy az éhen ne vesszen. Amíg lesznek «olcsó jánosok», akik 12 forintért, szabad nap és szervezeti tagság nélkül dolgoznak, addig lesznek szerződészegő munkáltatók is, ha mindjárt hetvenhétszer írták a szerződés alá becses nevéket.

Szerződészegések csak azért vannak, mert — nincs összetartás! Azért estünk vissza egyes üzletekben, mert az utóbbi időben egy-két éttermi segéd a «fegyverszünet» nem tanulásra, nem a szervezet kiépítésére használta fel, hanem anarchista puccsokra és palotaforradalmakra az egyet ellen! Az ilyen szakértársak a kollektív szerződés ellenségei és gonosz módon megakadályozzák, hogy értelme legyen mozgalmunknak. Az ilyen emberekkel ellenségek módjára kell elbánni a B. P. E.-nek.

Németországban a «Tarifvertrag»-okszáma 4000—5000-re rug és a német munkások meg is tudják becsülni a kollektív szerződések értékét. Az éttermi segédeknek a kollektív szerződés egy «vagyon» jelent. Azelőtt 6, 8, 10 és 12 forintos havi fizetés és 3—4 forint levonás mellett dolgozott. Ma heti 10—12 korona munkabér és levonás nélkül dolgozik. Nincs szakma, amely egy lépéssel ekkora haladást csinált volna. Ezt az eredményt tehát meg kell becsülni, annál is inkább, mert nem ajándék, hanem vívmány, a szervezetség erejének a gyümölcse! Gazdasági vonatkozásba a kollektív szerződés a B. P. E. tejlődését jelenti, mert megköve azért lett, hogy az éttermi segédek és a munkáltatók gazdasági harcában fegyverszünet álljon be, amelyre az iparnak szüksége van. Nem egyéb, mint fegyver a mi kezünkben — az osztályharc gyümölcse! Nem leszerelést, hanem egy bizonyos felfegyverkezett fegyverszünetet jelent, melynek lejártá után a szerződő felek elkészülve vagy békés uton, vagy az «ultima-rációval» egy újabb bázist fognak találni, hogy a vendéglősiparban a munkafeltételeket meghatározzák.

Nemsokára elérkezik a szerződés lejártának ideje és a cselekvés órája ütni fog. Erre az időre készülni kell az éttermi munkásságnak. Ha mi erősek vagyunk, a vendéglősipar békéjét biztosítani fogjuk és érdekeinket meg fogjuk védelmezni. S ezért minden éttermi segéd becsülje meg a kollektív szerződést, tartsa be pontosan annak határozmányait. Vegyen korbácsot kezébe és verje ki maga körül azokat az elemeket, kiknek egyedüli öröme a pártoskodás és az egylet megerősödésének a megakadályozása. Az ilyen elemek a «jelszavakat» csak fűgefalevélnék használják, hogy ezzel anarcho puccsuk meztelenségét eltakarják. Minden éttermi segédre szükségünk van, azaz nem nekünk, hanem az éttermi segédek mozgalmának van szüksége

minden egyes becsületes éttermi segédre. Mert ne felejtjük el: «az életnek nincsen célja, az életnek csak értelme van». Hogy az éttermi segédek mozgalmának értelme legyen, ezt úgy érhetjük el, ha a szocializáció tanításai szerint megteremtjük — «az éttermi segédek egységét!»

Aki nem tartja be, nem becsül meg a kollektív szerződést, aki megakadályozza az éttermi segédek egységét — az rossz munkás. Csak rossz munkás fél a kollektív szerződéstől, mert szaktudást kíván tőle.

Csak a rossz éttermi segéd fél a «szocializmus alapján álló szervezettől» — mert fegyelmet kíván tőle.

Tehát a rossz éttermi segédnek pusztulnia kell!

A szabad szervezet kiépítése.

Az éttermi segédek bizalmiférfiai máj három bizalmiférfi-értekezleten keresztül foglalkoznak a szabad szervezet kiépítésével. A kormány és a hatóságoknak az utóbbi időben elkövetett munkáellenes akciói, a vas- és fémmunkások, kávéfőzők stb. szakszerveletének üldözése és felfüggesztése nem is eredményezhetett egyebet, minthogy az éttermi segédek is hozzájáruljanak a szabad szervezetük erős megalapozásához. Mert az éttermi segédek is tudják, hogy egy erősen kiépített szabad szervezet az egyedüli fegyver, mely ellentámaszkodásnak és hatalmi hóbortnak. Akkor, amikor a munkásgyletek léte vagy nem léte egy beteg miniszternek vagy egy pár őrjöngő uszítónak a kénye-kedvétől függ, akkor Magyarországon csak egy mód van a szállodai és éttermi alkalmazottak gazdasági életének a megvédésére: «a szabad szervezet».

A szervező bizottság alapos megfontolás után azzal az indítvánnyal lépett a bizalmiférfiak elé, hogy a könnyebb agitáció és a kollektív szerződésnek — mindkét részről való — betartása fölötti örökös érdekében a székesfőváros területén lévő üzleteket csoportok szerint osztja be és minden csoport élére egy csoport-bizalmiférfit állít. A bizalmiférfi-tesztület legutóbbi értekezletén ebben az ügyben a vitát befejezte és a szervező bizottságnak következő javaslatát egyhangulag határozattá emelte:

«Kimondja az éttermi segédek 1909. évi február 1-én tartott bizalmiférfi-értekezlete, hogy a fővárosi üzleteknek csoportok szerinti beosztását tartja a legcélszerűbbnek a szabad szervezet kiépítésére, mert a csoportok szerinti agitáció és szervezési munka a mozgalom megnövekedése miatt feltétlenül szükséges és könnyebb is.

Megbízta a szervező bizottságot, hogy a csoportok élére «csoport-bizalmiférfiakat» válasszasson, illetve nevezzen ki az e célra egybehívandó kerületi értekezleteken. A csoport-bizalmiférfiak képezik az úgynevezett «agitációs bizottságot» és a szervező bizottság hatásköre alá tartoznak.

A bizalmiférfiak utasítottak a működési szabályzat szigorú és pontos betartására».

Az éttermi segédek szabad szervezete a következőképpen áll:

Üzletek száma	Koll. szerződéses viszonyban munkáltató	Csoportok	Szabad szervezeti tag
176	133	29	1300

Bár e kimutatás nem a legpontosabb és még sok kiegészíténi valót hagy maga után, hogy pontosabb és megbízhatóbb legyen, a csoport-bizalmiférfiak lelkiismeretes és áhílatos közreműködésére lesz szükség, ami remélhetőleg nem is fog elmaradni. Eddig csupán 10 csoport-bizalmiférfi van és még mindig 19-re van szükség, hogy az agitációs bizottság munkájának látszata legyen.

A 29 csoportba a várban és Óbudán létező üzletek is bele tartoznak, úgy, hogy

az üzletek száma e két csoportnak kiépítése után meg fogja haladni a 200-at. És ebből látjuk, hogy körülbelül 200 munkáltató közül, akik éttermi segédeket alkalmaznak, még mindig több mint 60 nem vetette magát alá a kollektív szerződésnek, árszabályon alul dolgoztat és a régi, középkori rendszer szerint zsákmányolja ki éttermi segédeit.

Ami a szabad szervezeti tagok számát illeti — sajnos —, még mindig *százával* vannak a szervezetlen, sztrájkterő és bérleenyomó olcsó jánosok, mert hisz tudjuk, hogy a fővárosban 2000 éttermi segéd tartózkodik, sőt inkább több, mint kevesebb.

A csoport-bizalmiférfiak munkája lesz tehát, hogy rövid időn belül világosan lássuk, hogy *hányadán vagyunk és hogy hányan vagyunk*. Egy harci szervezetnél az a fő, hogy minél több tagja és katonája legyen.

És ezért felhívjuk az üzleti bizalmiférfiakat, de leginkább a lustákat és hanyagokat, kik a bizalmi értekezleteken fehér holló számba jönnek, hogy a bizalmiférfi-értekezleteken pontosan jelenjenek meg, tegyék meg kötelességüket, mint bizalmiférfiak, örököljenek a kollektív szerződés fölött és tartassák azt be az alkalmazottakkal is.

A B. P. E.-nek és a szabad szervezetnek magasztos céljait csak akkor bírjuk teljesen keresztülvinni, ha minden éttermi segéd hozzájárul csatlakozik. Minden éttermi segédnek csak becsületére válna, sőt magas kitüntetésnek kellene vennie, hogy e nemes és magasztos kulturmunkának a felépítésében részt vehet!

Az éretlenekekről. Aki látja, hogy a munkaadók Magyarországon mily ádáz fenekedéssel szervezkednek a munkások ellen, hogy a kormány minő brutális erőszakkal áll minden legkisebb esetben is a munkaadók pártjára, az, ha van benne egy csepp intelligencia, akkor a legteltesebb erejével a munkásszolidaritás megteremtésére kell törekednie. Aki pedig ma is belháborukat szit a szakegyletben, az vagy éretlen, rövidlátó tacskó vagy felbérelt gonosztevő. *Mi csak éretlenekek mondjuk azt a pár zsebkeendő végre kötni való ifjút*, akik a B. P. E.-ben állandóan a legbotrányosabb módon zavarják a munkások békéjét s arra kérjük, legyen eszük, mert ezekkel az ok nélküli, hülye zavargásokkal csak a munkaadók malmára hajtják a vizet, egyben nyomatókisan figyelmeztetjük őket, hogy ez az éretlenkedés *igen közel áll a szervezetbontó aljassághoz* s legyenek nyugodtak, idáig már nem fognak eljutni, mert a józan szocialista munkásság *könyörtelen energiájával* fogják magukat rövidesen szembetalálni.

Nyilatkozat. Elismerem, hogy Mirth Ferenc szaktársamat megsértettem, miért tőle ezuton bocsánatot kérek.

Végh Gyula.

Kávéfőzők köréből.

A becsületszó.

Ha véletlenül végigsétáljuk ma a budapesti kávéházakat, lépten-nyomon egy-egy becsületszóba ütközünk.

Nem is tudom, hogy ez a szakma mióta lett annyira becsületes, hogy akár a kassza felé megy az ember, akár leül valamelyik asztal mellé, mindenhol ott terpszkedik mellette egy becsületszó, sőt uramfia, a gyufatartóba helyezett árjegyzékről is becsületszó vigyorog az ember felé.

Ha ezek után meglepődve kutatunk eme isteni titok megfejtése után, csakhamar a kezünkbe akad a kávé ipartársulat körlevelének nevezett rendelete, ahol *öklömmi betűkkel* hirdeti az ipartársulat érdemes elnöke, hogy becsületszó komolyan, becsületszó még komolyabban és becsületszó a legkomolyabban.

S valóban nagyon jó, hogy a t. ipartársulat ennyi becsületszó fölött rendelkezik,

mert így igazán nem lehet tőlük zokon venni vagy szőszegéssel vádolni, ha valamelyik becsületszavukat megszegik, mert soha sem tudja az ember, hogy a komoly, vagy a még komolyabb, vagy a legkomolyabb becsületszavukat szegték-e meg. Most tehát már világosan áll előttünk az is, hogy a kávé urak egy némelyike vagy az ipartársulat hogyan szeghették meg annyiszor a becsületszót és ők még sem lettek szószegők.

Amikor 1908 júniusában egy munkásokból és főnökökből álló bizottság Némai ur elnökelete alatt kollektív szerződésbe egyfüggelékkel tödött, nagyon természetes, hogy becsületszó mellett és ezt 48 óra mulva megszegte, ekkor persze szintén csak a becsületszót szegték meg, de nem a még komolyabban, sem most, amidőn annyira fogadkozik az elnök ur, hogy a munkáltatók így meg úgy tisztelik a munkások jogait és örökölnek azoknak épségbentartásán, de sehol sem védelmezik meg, ahol azt megszegik, hát most melyik becsületszóra megy a játék?

Azt hiszem, nagyon találó lesz ezek után, ha úgy módosítjuk a költő szavát, hogy «kinek a becsület mindig a száján van, nincsen annak soha a szívében».

Nem is szabad azt hinni senkinek, hogy ez a sok ígéret szívből jött volna, mert ha szívből jönne, ha ezt komolyan akarná az elnök ur, akkor már valószínű, nem ülné az elnöki székben, mert éppen azok tennék ki a szűrét, akiknek az érdekében hangulat-keltésből világgá röpitette azt a sok szép becsületszót az elnök ur.

Lássuk csak. A kutyától megnyitása után azzal iparkodtak odacsalogatni szakításainkat, hogy ezután éppen úgy megtarthatják a szabad napot, mint eddig, éppen úgy megkapják a heti bért, mint eddig és azt láttuk, hogy alig 10 napi munkájuk után már igen sok helyen nem vették komolyan az ígéretet, mert *majdnem mindenhol visszavonták a szabad napot*, vagy éppen kijáratották azt, ezenkívül *meghosszabbították a napi munkaidőt*. Sőt egyik ipartársulati tag elég merész volt kijelenteni, hogy «*én szokva leni ahoz, hod az enim emberek jelkeni regel 2 óra és dolgni esti 10 óra*». Ha még megjegyzem ehez azt is, hogy ez az ur négy hónap előtt *falusi ispán volt* s csak azóta vett bátorságot magának betolakodni a kávéiparba, mióta az ipartársulat olyan «becsületes», akkor azt hiszem, ennél fényesebb bizonyítékot nem lehetne találni a szép ígéretke igazságához.

De nézzük csak tovább. A munkabéreket éppen így tartották meg, mert ugyanez idő alatt az elnök működése révén hetenként **4, 6, 8, sőt 15 koronával csonkították meg a béreket.**

Ha talán kíváncsi volna tudni az elnök ur, hogy melyek azok az üzletek, úgy szívesen kirukkolok vele, de azt hiszem, hogy jobban tudja, mint én, mert éppen ő közvetített ide személyzetet.

Távol áll tőlem a szándék, mintha ezeket én vádaskodásból szegezném itt le. Oh, nem! Csak éppen azért, mert az elnök ur vett magának bátorságot ahoz, hogy megfenyegessen olyan urakat, akik csak a legnagyobb presszió, félrevezetés vagy az anyagi érdekeiben való veszélyeztetés kényszerítet arra, hogy aláírjon olyan dolgot, amelylyel ő egyet nem ért s így magára kötelezőnek sem ismerheti el. Miután egy ilyen dolog betartását követelni még polgári szempontból is becsületes (lásd a nagyváradi királyi tábla ítéletét), így azoknak fenyegetődni a másik oldalon, ahol a polgári szempontból is erkölcsbe ütköző becsületszót *nem tartják be* munkásaik irányában, valóban nevetséges. Ostor.

A munkanélkül levő kávéfőzőket és konyhalegényeket január hóban a következők segélyezték: Royal, udvari 3.—, Kostyák József 1.—, Kabát János 1.—, Bedner György —.60, Royal, utcai 6.—, Belvárosi 4.20, Szelecky Imre 1.—, Ulics 6.—, Mátyás

király 2.80, Csernég Gyula —.60, Szaladnya Mihály 1.— Terézvárosi 2.—, Mátyás király 3.10, Boulevard 1.20, Louvre 3.—, Nádor-szálloda 2.—, Margitpark 1.50, Club 2.60, Pető és Jobbágy 1.50, Szakács Pál 1.—, Wittmann 1.20, Belvárosi 4.20, Frühauf 1.50, Rémi 2.—, Munkácsy 2.60, Preszler Imre 1.—, Rémi 2.—, Fészek 2.—, Mátyás király 2.80, Riviera 3.—, Lakapál Imre 1.60, Tézsla József —.60, Cairo 3.—, Farkas István —.60, Menton 2.—, Seman 2.40, Adria 3.20, Opera 2.40, Hazám 2.80, Bereczky Lajos 4.40, Berger Leó, konyha 3.—, Mócz Domonkos 2.—, Szabadság 5.—, City 3.30, Artista-Othton 2.—, Szlávik János 3.—, Szöllőssy-Kovács 1.50, Drexler 9.20, Haladás 2.—, Angol 2.—, Balaton 2.60, Európa 1.—, Erzsébet 2.—, Ország-ház 5.—, Jármer Oszkár 3.—, Kerekes János 1.—, Liszt Ferenc 2.—, Magyar Világ 6.80 korona.

Jegyzőkönyv, felvétellett a budapesti kávéházi alkalmazottak szakegyesületének 1909. évi január hó 13-án tartott rendes választmányi ülésén.

Jelen vannak Csernég László elnöke alatt 29 választmányi tag és a titkár mint jegyzőkönyvvezető. Távol maradtak ifj. Farkas István, Mócz Domokos, Balla József, Medsef Antal, Csernég János és Kovács István.

A határozatképesség megállapítása után elnök az ülést megnyitja és bejelenti, hogy napirendre «a választmány újjaalakítása» van kitűzve.

Csernég elnök hosszabb és mélyreható beszéd kíséretében vázolja a vezetőség és az egyesület helyzetét s bejelenti, hogy a január 4-én tartott közgyűlésen a vezetőség lemondott s így ugyanezen hó 11-én tartott közgyűlés új vezetőséget választott, amely most ülésezik először és melyre nagy hivatás vár, kéri tehát, hogy mint öntudatos férfiak mindenkor lelkiismeretesen töltsék be hivatásukat.

Több választmányi tag oly értelemben szólalnak fel, hogy a kávéházak összes munkásai összeolvadjanak, egy testté tömörülve haladjanak az egyesület kitűzött céljai felé. A lelkesítő beszédek nagy tapsok után véget értek és a választmány megkezdi rendes működését.

Csernég elnök bejelenti, hogy a régi vezetőséggel együtt a tisztviselőik is lemondtak és a rendes végkielégítés mellett kéri ezen lemondások tudomásulvételét. Hosszabb vita után tudomásul szolgál és az egyesület titkárnak megválasztják Kovács József egyesületi tagot, helyettes titkárnak Bereczky Lajost, körgazdának Magyar Józsefet, pénztári könyvvezetővé Krausz Ignácot.

Ezután Kovács titkár terjeszti elő, hogy a 11-iki közgyűlés módosította az egyesület alapszabályait, amelyet ő már beterjesztett a fővárosi tanácshoz. Bejelenti még, hogy az adminisztrációs ügyek lebonyolítására több nyomtatvány, köztük tagsági könyvek és tagbélyegek beszerzése szükséges, ezenkívül szükséges több irodai cikk beszerzése. Kéri a választmányt, hatalmazza fel a titkárságot arra, hogy a szükséges dolgokat beszeresse. A jelentés tudomásul szolgál és a felhatalmazás a titkárságnak megadatik.

Ezután több tárgy hiányában elnök az ülést bezárja.

Nyílt tér.

Szaktársak! Borhoz, pezsgőhöz a Krondorfit ajánljuk.

Törley-pezső dugókat a cég szeptember 1-től 10 fillérért vált vissza.

Pincércipők csak Serény Zsigmondnál, VII. ker., Erzsébet-körut 36. sz., kaphatók. Ajánljuk szaktársainknak erre vonatkozó hirdetésünket.

Felélős szerkesztő: Schönher József.

Kiadó: A lapbizottság.

Cs. és kir. udvari és kamarai szállító.

DREHER ANTAL SERFŐZDE R.-T.

Budapest-Kőbányán.

Ajánlja kitűnő minőségű észak-, király-, mércelusi, kivittl mércelusi, korona- (à la pilseni), maláta-, bajor-, dupla mércelusi és baksót.

Különlegesség: dupla maláta kőszőr kőkorosokban. Nagyobb sűrűmennyiséget saját jégkocsijaiban szállít.

A KRISTALY-forrás

szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségekben. A legtisztább és legégszerűsebb asztali és borvíz. — Hathatós szomszóló. — Övszer fertőző betegségek ellen. — Orvosi rendelet szerint egy melegített pohárral legyek éhgyomorra. Kívánatra szénsavmentes töltést is szállít a Szt. Lukácsfürdő Kútállalat Budán.

A főváros legjobb borai.

Fiók-étterem: V., Szabadság tér 5. sz. Reggel három óráig meleg étel.

Van szerencsém a tisztelt szállodai, éttermi és kávéházi alkalmazottak :: becses figyelmét felhívni az ::

V., Lipót-körut 21. szám

alatt levő ujonnan berendezett vendéglőre, ahol állandóan kitűnő háziasszonyok készítenek meleg ételkkel reggel három óráig, saját szűreteléstől valódi hamisítatlan tiszta borok mérsékelt áron kaphatók.

Bátorodom még megemlíteni, hogy már a múlt években is állandó találkozó helye volt vendéglőm a Szt Margitsziget, valamint a Szent Lukácsfürdő éttermi és kávéházaknak, ugyancsak a Budapestre feljáruló közönségnek.

B. pártfogásukat kéri tisztelettel

NEMCSÁK MIHÁLY, vendéglős

Telefon 43-04. Vendégeim rendelkezésére áll.

Leves-különlegességek.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ

Kitűnő hatású vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, **rendkívül üdítő asztali víz.**

Üdít, gyógyít. Orvosilag ajánlva. Ivó-gyógymódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fűvesképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buzaiási gyógyfürdő Igazgatósága Buziásfürdőn.

Kapható: Budapesten Édeskuty L. ásványvízkereskedőnél, valamint minden fűszer- és csmegekereskedésben.

CSILLAGHEGYI FORRÁSVÍZ.

Tiszta, bakteriummentes, egészséges ital.

Borra! vegyítve kellemes ízt ad a bornak.

Megszünteti a gyomorégést.

Szomszóló és üdítő természetes forrásvíz.

KÖZPONTI IRODA:

Budapest, III., Bécsi-ut 94.

TELEFON: 79-78.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Pincérek ajánljuk HERMANN GYULA férfiszabómestert, ki már husz év óta csakis pincérek szabója. — Budapest, VII., Akácfa-utca 52.

Figyeljünk Piatnik Nándor és Fiai budapesti magyar játékkártyagyártmányainak valódiságára.

Hazai ipar. **Óvakodjunk a rossz utánzatoktól!** Hazai ipar.

Magyar Játékkártya-gyár

Piatnik Nándor és Fiai

BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 17. sz.

Telefon: 63-58. Alapították 1824.

Bor- és sörkimérő-készülékek

szénsavval vagy légnyomással való üzemre.

HU- és jéggyártó berendezések, szénsav-compressio-rendszer. Pincégázadási alkékek. — Szilvizgyarak teljes berendezése. — Szifonótdó. —

Jégkészítők bármily célra és méretben, ugyancsak amerikai hűtőszek torvényileg védve. — Diadák rendszerben. Szénsavfürdő-készülékek. —

Palack-kupakgyár. :: Gép- és fémáru-gyár.

Dr. Wágner és Társai

egyesült gyárak mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-utca 3. sz.

Elefáridő anyag, legszabatosabb kivittl, tömeggyártás folytán jutányos árak. Többek árjegyzékét kérni!

„UNICUM“

legjobb gyomorerosztó likőr,

továbbá: Curacao Triple Sec, Cherry Brandy, Menthe Glaciale, Peppermint, Allah, Cacao stb. elismert különlegességgel

Zwack J. és Társai

csász. és kir. udvari szállítóknak

Budapest, IX., Soroksári-ut 36. sz.

Valódi jamalkai rum és francia cognac behozatala.

Schmidt Viktor és Fiai

csokoládé-, cukorka-áru-, biskuit-, fagyalt-, otya- és otyakonfekt-gyár

Budapest, IX., Szvetenay-utca 37.

Kőbányai Polgári Serfőző R.-T., Budapest-Kőbánya.

Kivittl minden világrészbe.

6 Grand Prix.

HAGGENMACHER

kőbányai és budafoki sörgyarak r.-t.

KŐBÁNYA,
Halom-utca 27. (Telefon-szám: 52-66.)

BUDAFOK. (Telefon-szám: 1.)

Városi Iroda:
Budapest, V., Kádár-utca 5.
(Telefon-szám: 14-60.)

Kávéfőzők figyelmét

felhívom saját gyártmányu konyhakabát-, kölöny- és munkanadrág-üzletemre,

nit a legjobb minőségben, monogrammal ellátva, olcsón szállítok. Kávéfőző-kabát méret szerint 3 korona 60 fillértől feljebb.

Grünhut Ödön,
szabómester
Budapest, VII., Akácfa-utca 10.

Levelezőlap-értesítésre házhoz jövök. Árjegyzék ingyen. Vidékre utánvét mellett. Mérethez elegendő ujhossza és melbőség hónaljhoz körül.

Az igen tisztelt pincér urak szives figyelmébe!

KRONDORFI SAVANYVÍZ

bor, pezsgőhöz legjobb ital. Orvosilag ajánlva mint nyálkaoldó és hegyhajtó hatású.

A tisztelt pincér uraknak reklámdolgokat, poharakat, szipkát, fogvájót stb-bit küldünk, ha le- vőleg fordulnak a magyarországi főraktárhoz, V., Zoltán-utca 10. Telefon 34-78.

3 UJ SZÓ ...
ALTVATER
GESSLER
BUDAPEST

GESSLER SIEGFRIED
JÁGERNDORF-BUDAPEST

GESSLER-FÉLE VALÓDI
DANUBIUS MUSTAR
VALÓDI UDONSÁG

Még a vendéglők és kávéházak legkitűnőbb konyháiban is ma már a

valódi :Franck: kávé-pótlékot

ládikákban a kávé megjavító, legkiválóbb szernek ismerik el.

Egész kis adag elengedő belőle, hogy a szemeskávénak ízét jelentékenyen fokozza és a főzetnek igen szép arany-barna színt adjon. —

Minden ládika ezt a védjegyünket és ezt az aláírásunkat viseli

Franck Henrik Fiai

Óvakodjunk az utánzatoktól!

X 5548, 11-71. W

Törley

Talisman

Consum részvénytársaság

Budapest, VII., Kertész-u. 20.

Telefon-szám: 80-14.

Saját szipkagyárában a legcsinosabb kivitelű és legkitűnőbb minőségű szivarszipkák készülnek, cégyomással is. Saját gyártmányú szivarkahüvelyek. Raktáron gyufák, fogvájók, kréták, szivacsok, táblák stb. Nagy raktár kávéházi felszerelésekből, sakkok, dominók, tekeasztal felszerelések, dákók, biliárdgolyók, ujságtartók stb. stb. Játékkártya gyári raktár. Képes árjegyzék ingyen.

A jobb fővárosi és vidéki szállodások és vendéglősök, majdnem kivétel nélkül, évtizedek óta

Löwenstein Mihály utóda

Horváth Nándor

cs. és kir. udvari szállító cégnél vásárolnak.

Budapest, IV., Vámház-körút 4
Budapest, IV., Kishíd-utca 7.

Alapított 1864. évben.

Szivarkkülönlegességi áruda és kistőzsde

Andrássy-ut 29. szám.

Vidéki és telefon-megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek. Nagy választék angol és francia dohánykülönlegességekben. «Lys de France»-hüvelyek egyedi raktára. Telefon: 106-78. Üzv. Konti Józsefné.

Vendéglős urak figyelmébe!

legmelegebben ajánlom a legjobbnak elismert és sok időt s munkát megtakarító «Berkovits» féle

Hektograph-lapokat

s minden színben lévő tónusokat. A népszerűbbet Hektograph-lap mindkét oldalon többször használható és egy eredetiről 100-120 másolat nyerhető. Leuzis után barna olajos-íratós közeg fektetjük 3-4 nap múlva ismét használható. Hektograph-tokercsek és kimosható ruhafehérítők minden nagyságban rendelhetők.

Berkovits Károly
sokszorosító-készülékek, Hektograph-raktárában
Budapest, VII., Sip-utca 11. szám.
Árjegyzék bérmentve.

NATIONI FELE

GIESSHÜBLER

SAVANYUVIZ

Hébel-kávéház

VI., Teréz-körút 19.

Éttermi segítők találkozó helye!!

Hébel Mihály, tulajdonos.

Jó hírnév

és a fogyasztó közönség helyes ízlésére vall, hogy pezsgőnk rohamosan terjed és nagy keresletnek örvend. Kapható: minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben.

Szaktársak!

Ajánljuk a szénsavval telített városi

ILONA

artézi ásványvizet

Legtisztább és legegészségesebb üdítőital, tisztán és borral. Megrendelési cím: **ARTÉZIA** részvénytársaság, Budapest, VII., Egressy-ut 20/c.

Telefonszám: 50-72.

BEITZ JÁNOS

műszertgályos, dákó- és biliárdgolyó-gyár.

Kávéházi eszközök raktára és javító-műhelye.

Nagy választék új és használt tekeasztalokban, kina és alpaka kávéházi és vendéglői cikkekben.

Budapest, VII., Akácfa-utca 55, Dob-utca sark.

Telefon: 81-30. Telefon: 81-30.